

K devadesátinám první dámy české geobotaniky

Geobotanička doc. RNDr. Jarmila Kubíková, CSc., kterou vidáme na přednáškách České botanické společnosti a která často přispívá i na stránky *Živy*, oslavila v únoru už 90. narozeniny. K jejím předchozím jubileím byla sepsána hezká řádka životopisů, bibliografií a rozhovorů (např. *Živa* 1998, 3: XXXV; 2003, 2: XXI; 2013, 2: XXIX–XXX; 2018, 4: XCI; nebo 2021, 2: XLIII–XLV), proto bych zde chtěl připomenout spíše některé osobní zážitky, které paní docentku charakterizují i jinak než čistě po odborné stránce.

Známe ji jako distingovanou dámu, která se na přednáškách a na konferencích stává neúnavnou diskutérkou a nerozpakuje se použít zdravý rozum a encyklopedické znalosti i tváří v tvář současným metodám a kolegům mladším o celé generace. V terénu je to přísná a poctivá učitelka, která se snaží vysvětlit problematiku do poslední píďe. To mohly v první řadě ocenit generace studentů, kterým se Jarmila Kubíková věnovala při svém pedagogickém působení na geobotanickém oddělení katedry botaniky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy.

S paní docentkou se však přinejmenším v posledním půlstoletí musel zákonitě potkat každý, kdo vyrůstal a žil v Praze a měl zájem o přírodu. Z její pozice ochráně byla důležitá hlavně práce s dobrovolnými členy aktivů ochrany přírody. Značné úsilí věnovala také mimoškolnímu

1 Srdeční lokalitou Jarmily Kubíkové je vrch Doutnáč v Českém krasu. Od r. 1959 se tu účastnila výzkumů geobotanického oddělení katedry botaniky PřF Univerzity Karlovy, v letech 1970–71 zde s Josefem Ruskem zkoumala vývoj rendzinových půd, v r. 2005 zopakovala vegetační zápisy a upozornila na probíhající změny rostlinstva. Právě odsud J. Rusek v r. 1975 popsal nový druh hmyzenky, *Proturentomon kubikovae*, pojmenovaný na její počest. Foto M. Kubík (4. května 2018)

2 Zjara kvetoucí hrachor panonský chlumní (*Lathyrus pannonicus* subsp. *collinus*) je typickým prvkem lesostepí Českého krasu. Foto P. Špryňar

vzdělávání dětí a mládeže, často ve svém volném čase. Dětem školou povinným např. v 70.–80. letech přednášela v rámci soutěže Poznej a chraň pražskou přírodu.

Na floristických kurzech Československé botanické společnosti J. Kubíková vedla geobotanické exkurze. Jako středoškolačka mě ohromilo, když (tehdy ještě paní doktorka) na floristickém kurzu v Hlinsku (1990) nám účastníkům prozradila kouzlo, jak přenést rozkvetlou louku do zápisníku: totiž metodou fytoecologického snímku. Jako zkušená lektorka a průvodkyně se účastnila třídních autobusových exkurzí pořádaných legendární Marcelou Novotnou (blíže *Živa* 2007, 3: XXXVI) pod hlavičkou

tehdejší pražské Městské stanice mladých přírodovědců. Znamenalo to tři dny obětavě odpovídat na zvědavé dotazy zanícených teenagerů a diskutovat s nimi. Mladé adepty takové zážitky směřovaly k dalšímu studiu terénní biologie, někteří z nich dnes sami vyučují např. jako profesori nebo docenti na Přírodovědecké fakultě UK.

V posledním čtvrtstoletí paní docentka působí v Agentuře ochrany přírody a krajiny ČR, na dnešním regionálním pracovišti Střední Čechy jako předsedkyně redakční rady sborníků *Natura Pragensis* a *Bohemia centralis*.

Mezi mladšími spolupracovníky je Jarmila Kubíková známa jako praktická a rozhodná žena, která se s ničím a s nikým příliš nepárá. Viditelným výsledkem jsou další a další svazky vycházejících sborníků, za nimiž stojí obsáhlá korespondence s autory a recenzenty, kterou z největší části vede právě ona. S kolegy se ráda podělí nejen o zkušenosti a znalosti, ale třeba i o úrodu třešní, kterým se daří na rodinné zahradě v Letech.

Když se naše středočeské pracoviště AOPK ČR v r. 2013 naposledy přestěhovalo, tentokrát do prostor Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka v Podbabě, paní docentku rozhořčilo, že součástí ústavu je sice kantýna, ale k obědu se tam nedá koupit ani pivo. Od té doby si začala pravidelně nosit pivo z domova.

Dovede se však postavit i těm nejněžším překážkám. Malakolog a kvartérní geolog Vojen Ložek (1925–2020) vzpomínal, že když se na jaře 2014 smířil s tím, že skoná v motolské nemocnici na zápal plic, paní docentka ho přišla nakrmit rozmačkanými jablky a jeho plány na umírání mu prostě předložila (Interview, srpen 2015: 14–23).

Jarmila Kubíková je výjimečná osobnost, která ovlivňovala a stále ovlivňuje v pozitivním slova smyslu životy mnoha lidí kolem sebe, nejen odbornou prací, ale i svým jednáním, svým životem a postoji. Za všechny žáky, kolegy i za redakci *Živy* a její čtenáře vám, paní docentko, přeju pevné zdraví, neutechající entuziasmus a vytrvalost do příštích let!